

פרשת שמות

גיליון 127 התשע"ה

שבת שלום
ומבורך
ובשורות טובות!

בשם ה' נעשה ונצליח

עזרי תועם ה' עושה שנים וארץ

אשכול יוסף

חידושים נפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע

מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת המתמידים "אור התורה" ליוני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, רבי "פורת יוסף" הגאון רבי נושה צדקה שליט"א הגאון רבי TIT כהן שליט"א ר"י "חברון"

מהיכן דרש ר' יוחנן שבתיה בת פרעה ירדה לרחוץ על היאור לשם גירות להסיר גילולי אביה?

[עיקרי התירוצים ממה שנתבאר בהרחבה
בספר "כרם יוסף" עמ"ס מגילה דף יג.]

תירוץ א'

שאל"כ מה בא להשמיענו שירדה לרחוץ

תירוץ ב'

מזה שנשאה כלב מוכח שנתגיירה

תירוץ ג'

לא היו המצרים רוחצים ביאור דע"ז שלהם

תירוץ ד'

לא יתכן שיהיה הצלת ישראל ע"י עכו"ם

תירוץ ה'

שהרי מסרה נפשה להצלת משה

תירוץ ו'

מכח שריחמה על משה שהרי הרחמנות היא
אחד מג' סימנים שיש בעם ישראל

תירוץ ז'

מזה שהתורה משבחת אותה דאל"כ יש איסור
לא תחנם

תירוץ ח'

מכח שנעשה לה נס ונתארכה ידה 60 אמות

תירוץ ט'

מדכתיב "על" היאור

"ולא יכלה עוד הצפינו ותקה לו תיבת גומא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם

בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאור" (ב', ג')

רבי שילא אומר כל הילדים שהשליכו המצריים ליאור לא
מתו אלא היאור היה מפליט ומשליך אותם למדבר מצרים.
והיה הקב"ה מביא סלע בפיו כל אחד ואחד, וסלע מצידו,
והסלע שהיה בפיו היה מניק אותם דבש, והסלע השני מסיך
אותם שמן כחיה שהיא מניקה את בנה, שנא' "ויניקהו דבש
מסלע ושמן מחלמיש צור", [פרקי דרבי אליעזר פרק מ"א].

מאחר וכל הילדים שהושלכו ליאור לא מתו אלא עשה הקב"ה נס והיו נפלטים למדבר מצרים, אם כן קשה למה הוצרכה יוכבד ליקח תיבה למשה ולהטמינו ביאור, יכולה היתה להשליכו ליאור וממילא היה ניצול?

יישוב א' - משה רבינו היה הראשון שהושלך ליאור

נראה ליישב על פי מה שחידשו התוספות דהנה בגמרא מסכת סוטה (יב:) איתא שמושה
רבינו אמר לעם ישראל שבשבילו ניצלו כולן, וכלול דבר זה בפסוק "ויאמר משה שש
מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו ואתה אמרת בשר אתן להם ואכלו חודש ימים",
והקשו התוספות שאדרבה בשביל משה נגזרו הגזירות שראו אצטגניני פרעה שעתידי
מושיעין של ישראל להיוולד ובמים הוא לוקה, ולכך עמדו וגזרו כל הבן הילוד היאורה
תשליכוהו, ותירצו התוספות שמושה הוא היה הראשון המושלך ליאור, וגזירה ראשונה
אם בן הוא והמיתן אותו לא בשביל משה היתה אלא משום ונלחם בנו ודרך אנשים
להילחם. ולפי זה יש לומר שכיון שמושה רבינו היה הראשון שהושלך ליאור, ממילא
עדיין לא ידעה יוכבד שיעשה נס מופלא זה שהיאור יפלוט את כל הילדים לבמדבר, ולכן
עשתה השתדלות ליקח לו תיבה ולהניחו ביאור.

אלא שלכא"ו עדיין צ"ע כי לשיטת התוספות נראה שלא הושלך ליאור אלא משה בלבד,
כי הוא היה הראשון שהושלך, ומיד נתבטלה הגזירה, ולדברי הפרקי דרבי אליעזר
הושלכו הרבה ילדים ליאור. ועיין במהרש"א שתמה על דברי התוספות שהרי מבואר
בחז"ל שהשליכו הרבה ילדים ליאור, ובחי' עין אליהו הוסיף להקשות מחז"ל בילקו"ש
(רמז קס"ה) ששלוש שנים ושליש שנה הושלכו ילדי ישראל ליאור, עד לידת משה,
ומשה היה אחרון המושלכים ולא הראשון. וביאר שמה שאמרו בגמרא בשבילי ניצלתם
כולם, היינו כדברי הפרקי דרבי אליעזר שהיה היאור פולט אותם, והיינו בזכות משה
רבינו, ומבואר שכל נס זה התחדש בשביל משה, וחזרת הקושיא למה הוצרכה יוכבד
ליקח תיבה למשה ולהטמינו ביאור, הלא ממילא היה ניצול על ידי הנס שהיה היאור
פולטו למדבר מצריים.

ישוב ב' - לא ראוי להשליך את מושיען של ישראל ליאור

שמואל י"ל שלפי שהיתה מרים מתנבאת ואומרת עתידה אמי שתלד בן שיושיע את ישראל, ובשעה שנולד משה נתמלא כל הבית כולו אורה, לכך סברו דאף שיעשה לו גם והיאור יפלוט אותו ויניצל, מכל מקום לא ראוי להשליך את מושיען של ישראל ליאור.

אך לפי זה עדיין צע"ג למה שבשעה שהשליכוהו למשה ליאור עמד אביה וטפח על ראשה של מרים, ואמר לה בתי היכן נבואתך, כדאיתא במסכת מגילה (ד.), והלא כיון שהיאור היה פולט את כל הילדים שהושלכו ליאור ממילא עדיין יש תקוה שיושיע את ישראל, ואפשר שעמרם סבר שאם משה הוא מושיען של ישראל אין ראוי כלל שיהיה מושלך לתוך היאור אפילו שעה אחת, וכפי שהיה לכסוף שבאמת לא הושלך לתוך היאור.

אך עדיין צע"ג דאם היה היאור פולט לכל אותם הילדים שהושלכו בו, אם כן למה עמד עמרם וגירש את אשתו ומחמת כן עמדו כל כולן וגירשו נשותיהן, כדאיתא בגמרא סוטה (יב.) תנא עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שגזר פרעה הרשע כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, אמר לשוא אנו עמלין! עמד וגירש את אשתו, עמדו כולן וגירשו את נשותיהן. אמרה לו בתו אבא, קשה גזירתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות! פרעה לא גזר אלא בעוה"ז, ואתה בעוה"ז ולעוה"ב! פרעה הרשע, ספק מתקיימת גזירתו ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזירתך מתקיימת, שנא' (איוב כ"ב) "ותגזור אומר ויקום לך" עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולן והחזירו את נשותיהן.

ויש ליישב שמיד בשעה שפרעה גזר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, עמד עמרם וגירש את אשתו, ועדיין לא נודע להם דבר הנס שעתידי הקב"ה לעשות להם.

ועי"ל שעמרם סבר שאין לכתחילה להטריח כביכול את הקב"ה לעשות נס גדול כזה, כדרך שמצינו בגמרא בתענית (כד.) גבי רבי יוסי דמן יוקרת שהקפיד על בנו שביקש תאנה תאנה הוציאי פירותיך ויאכלו פועלי אבא, ומיד נעשה כדבריו, וכשנודע לו שעשה בנו כך, אמר לו בני אתה הטרחת את קונך להוציא תאנה פירותיה שלא בזמנה ייאסף שלא בזמנו.

ישוב ג' - כיון שנולד מהול אין את מצות המילה שתגן בעדו

עלה בדעתי ליישב עוד בס"ד שיוכבד חששה שכל הילדים שהיה היאור פולטן היינו בזכות מצות ברית המילה, שהיו מליץ אותן ורק אח"כ משליכין אותן ליאור, ולפי זה כיון שמושה רבינו נולד מהול חששה שאין בידו את מצות המילה שתגן בעדו, וכמו שדרשו רבותינו במסכת סוטה (יב.) "ותרא אותו כי טוב הוא" (שמות ב') תניא רבי מאיר אומר טוב שמו, ר' יהודה אומר טוביה שמו, רבי נחמיה אומר הגון לנביאות, אחרים אומרים נולד כשהוא מהול.

ועיין במסכת שבת (קלה.) שהנולד מהול צריך רק הטפת דם, ואף זו אינה דוחה את השבת כדקיימא לן בשו"ע (או"ח סי' של"א ס"ה, יור"ד סי' רס"ו סעיף י'), ואינו מברך על זה כמבואר בש"ך (שם סק"ד) בשם הטור.

ישוב ד' - היה למשה רבינו דעת והבנה מיד מעת לידתו

שמואל י"ל עוד על פי מה שאמרו במדרש דברים רבה (פרק י"א י') שביום שנולד משה רבינו היה הולך ברגליו והיה מדבר עם אביו ואמו, וכשהיה בן שלושה חודשים התנבא ואמר עתיד אני לקבל תורה מתוך להבי אש. [ובזה ביאר בספר אוצר פלאות התורה מה שאמרו רבותינו בגמרא (סוטה יב:) ותראהו את הילד והנה נער בוכה, בתחילה קוראו ילד ואח"כ נער, אמר רבי יהודה הוא ילד וקולו כנער אמר רבי נחמיה לרבי יהודה אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום, ופירש רש"י הוא לוי ונפסל בקול לעבודת השיר. והיינו שהיה משה רבינו מדבר דיבורים של אדם גדול, לכן אין זה מום מה שקולו היה גם כן כנער]. ומעתה כיון שהיה במשה דעת כבר מעת לידתו ודאי בלתי ראוי ואינו נכון להשליכו ליאור, לגרום לו צער ואימה נוראה אף לפי שעה קלה, לכן שמחה יוכבד מבטחה בהשי"ת והניחתו בתיבה ביאור.

נגיל ונשיש בזאת התורה

בשבה והודיה להשי"ת הננו לבשרכם

כי בימים אלו הופיע ויצא לאור הספר:

"כרם יוסף"

קידושין

חידושים מתוקים, ביאורי סוגיות, ופנינים יקרים

על פרק האשה נקנית - ופרק האיש מקדש

היקף עצום ונפלא!

על כל קושיית תוספות או מפרשים תירוצים רבים

הנחה להצלחה לרמי"ם במסירת השיעורים ולתלמידים במבחנים לשיבות!

500 עמודים! מחיר מיוחד 30 ₪ בלבד!

תורה מפוארה בכלי מפואר, מתאים למתנה לכל בן ישיבה!

י-ם: "יפה נוף" צומת בר איילן, "ספר הספרים" צומת בר איילן, "הפגת ספרי קודש" רח' ז'ד 1 ש. הבורים.

בני ברק: משפי שבתאי, ר' עקיבא 44 פינת הרב קוק, (מעל סלקום), 03-5796146 (7 באינטרנט)

יתר: משי סימן טוב, בן זכאי 7 - 02-5808831 קרית ספר: משפי שתמורוב מסילת יוסף 4 קייג, 152-7606856

אשדוד: משפי כהן רובע ג רח' האדמור"ר מבעל 5/25, 052-7191877 טבריה: צרכנית הרמבים, טבור הארץ 26.

נקודות מכירה נוספות בכל רחבי הארץ, לביירוים והזמנות:

054-84-60007/8 או 02-5373570

להצטרפות ל2721 מנוי "אשכול יוסף" ומכתבים למערכת: keremyosef@okmail.co.il